

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448. Drukarni 520. Redaktor przyjmuje od g. 2—4 po poł. Administracja otwarta od g. 9—5, w niedzielę i święta od 12—1. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA miesięcznie z odnośnieniem i z przesyłką pocztową 3 zł. za granicą 6 zł. cena pojedynczego numeru na prowincji 18 groszy CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetr, przed tekstem 1 w tekście 20 groszy, za tekstem 10 groszy. — W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25% zagraniczne o 50% drożej. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. Konto czekowe w P. K. O. № 30187.

Baczność Sokoli! W sobotę **SOBÓTKA** dla członków i wprowadzonych gości przy ul. Wileńskiej Nr. 10. dn. 8.XI

Dziś dnia 8 listopada odbędzie się **ZABAWA i LOTERJA FANTOWA** urządzona przez chór kościoła Serca Jezusowego na rzecz kulturalno-oświatowych potrzeb. w **SALI KOŁA POLEK** przy ulicy Ostrobramskiej

Związek Ludowo-Narodowy

W niedzielę dn. 9 listopada o g. 12^{1/2} rano w **SALI MIEJSKIEJ (Ostrobramska 5)** **zwołuje**

Wielki wiec sprawozdawczy

na którym przemawiać będą: b. minister skarbu poseł W. KUCHARSKI, red. J. OBST, red. P. KOWNACKI i inni.

E. MIESZKOWSKI

UL. MICKIEWICZA 22

P. & C. Habig, Borsalino (r. zał. 1857), Pichler (myśliwskie), Hütkel (pluszowe) Halban, Pless i wiele in.

KAPELUSZE i CZAPKI MĘSKIE.

Na zimę! wielki wybór kapeluszy pluszowych.

NA JESIEŃ!
NA ZIMĘ!

POLECA

O. KAUCZ

ZAMKOWA 8.

Ciepłe
czapki
Kaftany
Kamizelki
Szale
Kalosze

w wybor. gatunku
po
niskich cenach.

Telefonem z Warszawy.

(Od własnego korespondenta.)

Mowa premjera.

Trzy i pół godzinna mowa p. Grabskiego była wyrazem jego optymistycznego poglądu na położenie kraju i zawierała obfity materiał statystyczny, utwierdzający ten optymizm. Sensacją była zapowiedź wniesienia ustawy, upoważniającej rząd do obejmowania ziemi od zalegających w opłacie podatków obywateli ziemskich, oraz do wypuszczenia odpowiedniej ilości akcyj w wypadkach gdy opieszalymi płatnikami są właściciele fabryk. Mowa słuchaną była z wielką uwagą. Wywoływała częste wybuchy zadowolenia na lewicy. Prawica zachowywała się z rezerwą. Gospodarza część mowy była lepszą od politycznej, bardziej ogólnikowej. Premier stanął stanowczo w obronie ministra Skrzyńskiego. Lewica, aczkolwiek niejednokrotnie w ciągu mowy potakiwała, wstrzymała się jednak w końcu od okłasków. O układzie stronniectwa przy głosowaniu dziś przedwcześnie byłoby jeszcze wnioskować.

Nadużycia podatkowe na Górnym Śląsku.

Przeprowadzone badania na Górnym Śląsku stwierdziły, iż w wielu wypadkach dobrze prosperujące przedsiębiorstwa wykazywały małe dochody, a nawet straty. W najsolidniejszych przedsiębiorstwach wykrywane są nadużycia, a osoby, których wina zostaje stwierdzoną, pociągane bywają do odpowiedzialności, na majątek zaś przedsiębiorstw nakładają się wysokie grzywny.

Wyplata emerytur.

Minister skarbu wyjaśnia, iż opóźnienie w pracach odnośnie wypłacenia emerytur odpowiednio do ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. jest wynikiem nieprzedstawienia przez zainteresowane osoby niezbędnych dokumentów. Celem ułatwienia i przyspieszenia wypłaty emerytur ma być zorganizowana wypłata przez P. K. O.

W sprawie opłat akademickich.

Prezes klubu sejmowego Związku Ludowo-Narodowego poseł Głabiński konferował dziś z ministrem oświaty Miklaszewskim w sprawie opłat uniwersyteckich. Pan minister oświadczył, że wydał instrukcję, żeby rady wydziałowe szkół akademickich zasięgały opinii bratniej pomocy, którzy uczniowie zasługują na zniesienie im opłat (bez ograniczenia). Rady wydziałowe nie są krepowane stwierdzeniem frekwencji, ilością lub postępem w nauce. Odroczenie może nastąpić na czas dowolny. Spłata może być dokonana w kilku lub kilkunastu ratach. W zakładach, gdzie większość uczniów jest niezamożną można otrzymać całkowite odroczenie. Ministrowi zależy na tem, żeby młodzież, nieinteresująca się kursami, nie nadużywała wpisu dla innych uboższych celów i żeby stopniowo zebrać fundusze na budowę domów dla młodzieży i zaopatrzenia laboratorjów. Co do domów profesorskich, to niema obowiązku udzielania kwot na ten cel. Zależy to od uznania rad wydziałowych.

Minister Sikorski w Paryżu.

PARYŻ, 7 XI (Pat). Min. spr. wojsk. gen. Sikorski wydał pod wieczorek dla przedstawicieli prasy francuskiej. W zebraniu uczestniczyło około 100 dziennikarzy, oraz liczni przedstawiciele parlamentu. Po przemówieniu gen. Sikorskiego, który przedstawił cel swej podróży do Francji i wyraził wdzięczność prasie francuskiej za sympatyczne przyjęcie, zabrał głos deputowany Bartelony, wiceprzewodniczący komisji spr. zagr., który mówił o tradycyjnej przyjaźni polsko-francuskiej. Następnie przemawiał deputowany Ripaut, redaktor dziennika „Le Radical” i zastępca szefa gabinetu Herriota. Ripaut w imieniu władz oraz w imieniu prezesa rady ministrów Herriota oświadczył, iż radykalowie francuscy zawsze byli wiernymi sprawie polskiej, której służyli z całym oddaniem w epoce wielkiego dramatu wojennego, gdy układały się podstawy przyszłego ist-

nienia państwa polskiego. Mówca przytoczył datę 6 marca 1918 roku, gdy egzystencja Francji była szczególnie zagrożona, kiedy to rząd francuski nie przestawał myśleć o Polsce. W tym momencie na sali, w której odbywało się zebranie ukazał się marszałek Foch, z entuzjazmem powitaany przez całe zgromadzenie. Marszałek Foch zajął miejsce obok gen. Sikorskiego, podczas gdy deputowany Ripaut ciągnął dalej swe przemówienie, podkreślając, że jeśli Francja uznała Sowietów, to uczyniła to ze względów charakteru politycznego, z pośród których niezależność Polski odgrywa rolę pierwszorzędą. Sojusz z Polską jest nienaruszalny i jeśli najmniejsze niebezpieczeństwo grozić będzie Polsce, to Francja będzie zawsze u jej boku. W zakończeniu mówca wznosił toast na pomyślność Polski.

Walka z pornografią.

Policja katowicka rozpoczęła energiczną walkę z napływem z Niemiec wydawnictw pornograficznych. 72 osobom odebrano pra-

wo ulicznej sprzedaży gazet. Odebrano też debity kilku czasopismom niemieckim o charakterze pornograficznym.

Francja i Watykan.

PARYŻ, 7.XI. (Pat.) Według „Matin” w razie ostatecznego znieśnienia ambasady francuskiej przy Watykanie, Francja pozostawi tam

półrządowego obserwatora. W podobny sposób reprezentowany będzie Watykan w Paryżu.

Zycie ekonomiczne.

G I E Ł D A.

WARSZAWA, 7.XI. (A. W.). Warszawska giełda urzędowa (w złotych) Dolary 5,18^{1/2}, Funt 23,72, Przekazy: Nowy York 5,18^{1/2}, Londyn 23,72, Paryż 27,20—27,15, Wiedeń 7,32^{1/2}, Praga 15,45, Włochy 22,47^{1/2}, Belgja 24,90, Szwajcaria 100 00, miljonówka 0,70—0,72, bony złote 0,95—0,96, pożyczka złota 6,10—6,30, dolarowa 3,45—3,48, kolejowa 9,00—8,60—8,90. Tendencja zwykła dla Londynu, reszta słabo.

Akceje: Bank Handlowy w Warszawie 6,15—6,30—6,25, Warszawskie T-wo fabryk cukru 3,90—3,75

—3,80, Rudzki 1,29—1,32—1,31, Ostrowieckie 6,15—6,65—6,60, Starachowice 2,00—2,15—2,14, Tendencja naogół słaba.

WILNO, 7.XI. (A. W.). Obrotu pozagiełdowe (w złotych). Dolar 5,18, złoto 2,74.

Wystawa lotnicza.

WARSZAWA, 7.XI. (AW). Komitet wojewódzki LOPP postanowił zorganizować stałą wystawę lotniczą, na co uzyskał już odpowiednie pomieszczenie w gmachu szkoły rzemieślniczej im. Konarskiego przy ul. Leszno.

Koleje łotewskie.

TALLIN, 7.XI. (AW). Rząd estoński opracował projekt budo-

wy nowych linii kolejowych o długości 500 klm. kosztem 2,3 milionów mk. est. Rozbudowa sieci kolejowej odbywać się będzie z uwzględnieniem potrzeb tranzytu sowieckiego przez Estonję. Oprócz tych linii kolejowych, które dochodzą do granicy sowieckiej, łącząc się z kolejami sowieckimi, rząd estoński ma zamiar przystąpić do zrealizowania koncesji na budowę linii kolejowej Tallin—Moskwa, która to koncesja przynajmniej została Estonji na mocy traktatu pokojowego. Budowa tej linii rozpocznie się po uzyskaniu kapitałów zagranicznych.

Skup kolei Fabryczno Łódzkiej.

Dowiadujemy się, że Rząd zamierza skupić kolej Fabryczno-Łódzką.

Warunki skupu zostały opracowane przez Ministerstwo Kolei w porozumieniu z zainteresowanymi czynnikami.

Żyto tanieje.

Jak donoszą „Rigasche Nachrichten”, zaczynają w związku ze spadkiem cen na żyto na rynku światowym, także stopniowo spadać ceny w porcie ryskim. Niedawno kosztował pud żyta w Rydze 18 latów, obecnie zaś już tylko 14. Wobec tego należy spodziewać się także spadku cen na mąkę, ew. i pieczywo.

Preliminarz listopadowy.

Jak donosiliśmy, preliminarz budżetowy na listopad zamyka się w wydatkach sumą 149,9 milionów złotych, a więc o 5 milionów mniej niż wydatkowane we wrześniu i niż preliminarz na październik. W cyfrze tej mieszczą się zwiększone wskutek podwyższenia mnożnej, służącej za podstawę do obliczania uposażeń, wydatki rzeczowe stałe, powtarzające się co miesiąc oraz około 39 milionów złotych na wydatki inwestycyjne i specjalne.

Wśród wydatków inwestycyjnych i specjalnych wyróżniają się wydatki na wykończenie strażnic policyjnych na Kresach, na budowę pomieszczeń dla korpusu ochrony pogranicza, następnie na dalszą organizację Kas Chorych oraz na świadczenia dla bezrobotnych; Ministerstwo Skarbu preliminarzu zwiększone wydatki na emerytury cywilne i wojskowe i renty inwalidzkie (ogółem na emerytury i renty inwalidzkie preliminarz przeszedł 9 milionów złotych) wreszcie na spłaty długów zagranicznych i wewnętrznych, na Mennicę oraz na organizację monopolu spirytusowego i zakupu spirytusu; ta ostatnia pozycja stanowi sumę zgórą 2 milionów złotych, która zasila przemysł gorzelniczy.

Po raz pierwszy co z naciskiem podkreślić należy — preliminarz budżetowy nie obciąża żaden wydatek na koleje państwowe, które we wrześniu jeszcze otrzymały dotację 7,3 milionów złotych, w październiku zaś 5,3 milionów złotych. W listopadzie natomiast pokryją wszystkie wydatki eksploatacyjne i inwestycyjne własnymi dochodami. (A. W.)

Związek Ludowo-Narodowy. KOMUNIKAT.

Kolejne zebranie Koła dz. „Zwierzyńiec”, odbędzie się w sobotę, dn. 8 listopada o godz. 18 w lokalu Domu Ludowego im. ks. Lutostawskiego przy ul. Moniuszki pod Nr. 32.

Poszukuję PIECYKA

NAFTOWEGO. Oferty do Administr. Dz. Wileński. pod lit. D. W.

Prowincjonalizm.

Ze zwykłym sobie, krasomówczym gestem oznajmił minister Skrzyński w końcu przemowy swej w senacie o podniesieniu nuncjatury Apostolskiej w Polsce do I-go stopnia, co razem z ambasadą francuską w Warszawie niewątpliwie jest pewnym powrotem, chociaż na razie tylko zewnętrznym, które p. Skrzyński podobnie jak w swoim czasie sprawę uznania granic wschodnich nie omieszkał naturalnie zapisać na poczet swych zasług.

Mniejsza o to, lecz każde powrodoenie — obowiązuje; „noblesse oblige” powiada Francuz. Polska wchodzi w koło wielkich mocarstw, powinna też nabrać manier światowych, najwyższa pora zerwać z tradycjami prowincjonalnymi. Nie chodzi nam oczywiście o to, czy ostatnie mody paryskie lub londyńskie ukażą się na ulicach Warszawy, Krakowa, Lwowa i Wilna, w tym samym jeszcze sezonie lub dopiero za rok, gorzej jest, iż w dziedzinie sztuki dawno na zachodzie przebrzmiały, wyśmiane i zapomniane hasła i prądy przybawają do nas z opóźnieniem kilku lub kilkunastu lat... via Moskwa, czego żalosnym przykładem wznoszące się nad brzegiem Wilji monstrum. I to jednak przeboleć można, natomiast absolutnie niedopuszczalnym jest wszelki „prowincjonalizm” w życiu politycznym, o ile nie chcemy spaść do poziomu jakiejś Albanji.

Trzeba zaś zaznaczyć, że w życiu politycznym doby powojennej czas kroczy w siedmiomilowych butach, kilka miesięcy znaczą tyle ile dawniej kilkanaście lat.

Tak to niedawne zda się są piękne dni Genewy, kiedy p. Skrzyński zbierał oklaski Mac Donaldów i Herriotów, ileż jednak od tego czasu się zmieniło. Mac Donald poszedł *ad acta*, władzę po nim obejmuje, prawdopodobnie na długi szereg lat, gabinet konserwatywny, opierający się na olbrzymiej większości. W Ameryce kandydat najbardziej konserwatywnego stronnictwa republikańskiego, Coolidge, zwyciężył na całej linii, nie potrzeba zaś chyba dodawać jaki olbrzymi wpływ na wszystkie sprawy polityczne całego świata wywierają dziś Stany Zjednoczone.

Po wyborze Coolidge na prezydenta Stanów losy protokołu genewskiego są przesądzone. Nie podpisze go Ameryka, ani też rząd Baldwin, nie podpiszą go dominacja angielskie. We Francji widać zwrot stanowczy, nie wiadomo wprawdzie jeszcze w jakiej wyrazi się on formie: czy Herriot ustąpi, czy też poddając się wszechpotężnemu nakazowi chwili zmieni kierunek swej polityki, w każdym bądź razie rządy francuskie jutro nie będą rządami z epoki genewskiej. Rezultat przyszłych wybo-

row niemieckich nie da się dziś jeszcze przewidzieć, można jednak uważać za pewnik, iż wykażą one znaczne przesunięcie się na prawo. Cóż w takich warunkach — pytamy — oznaczają w naszym sejmie i senacie deklamacje p. ministra spraw zewnętrznych na temat wiecznego pokoju? Czy nie jest to anachronizm, prowincjonalna moda z przeszłego sezonu?

Zwycięstwo stronnictwa konserwatywnych na zachodzie nie oznacza zresztą, iż wkraczamy na tory wojownicze. Wręcz przeciwnie. Nikt nie jest większym dziś zwolennikiem pokoju jak konserwatyści, i właśnie dla tego pragną oni oprzeć ten pokój na podstawach znacznie bardziej realnych, pewnych, niż fantazje genewskie, które pod batutą drągłej międzynarodówki miały jeden cel tylko: usnąć mocarstwa zwycięskie, osłabić je i dać możność przygotować się Niemcom do strasznego rewanżu. Niebezpieczeństwo takiej nowej, odwetowej wojny zbudziło świat z drzemki do której kołysała go śpiwka socjalistyczna, otworzyła mu oczy na rzeczywistość i to było może głównym powodem wielkiego zwycięstwa myśli konserwatywnej, narodowej. „Świat odwrócił się od międzynarodowej ideologii demokratycznej” pisze Bertinax w „Echo de Paris”, „Nadszedł zmierzch demokracji” wtrąca mu „Daily Mail”, „Daily Telegraph” stwierdza, iż „drogę toruje sobie wszędzie myśl konserwatywna”, co niemal temi samymi słowami potwierdza „Daily Chronicle” pisząc iż „fala konserwatywna opanowuje cały świat”.

W tych warunkach, jako gwarańcja pokoju bez porównania pewniejsza od wszystkich genewskich majaczeń przedstawia się związek państw jednorodnych, opartych na zasadach solidnej, narodowej polityki, związek, który obejmie niezawodnie dawnych sojuszników: Anglię, Francję, Włochy, oraz na wschodzie — Małą Ententę z Czechami na czele.

Jaka w tym zespole będzie rola Polski, świeżo do rządu mocarstw podniesionej i czy wogóle znajdzie się w tym zespole — trudno przewidzieć, wobec dytrymbów głoszonych na cześć Genewy przez p. Skrzyńskiego, wobec mów p. Grabskiego, oklaskiwanych przez lewicę, projektowanej rekonstrukcji gabinetu z p. Makowskim, jako ministrem sprawiedliwości.

Rząd p. Grabskiego początkowo miał być bezpartyjnym i pozaparlamentarnym, obecnie staje się wybitnie lewicowym. Widocznie nie dorosliśmy jeszcze do wielkich hasel Zachodu, dla naszego prowincjonalnego partykularza przebrzmiały hasła międzynarodówki demokratycznej wciąż jeszcze są ostatnim wyrazem „postępu”.

J. O.

Coolidge o zadaniach Ameryki.

NOWY YORK, 7.XI. Prezydent Coolidge interpelowany o roli jaką odegra Ameryka, pod rządami republikanów oświadczył, że cała potęga Stanów Zjednoczo-

nych musi być i będzie użyta na to, aby nieść pomoc narodom uciesionym oraz — aby ustalić pokój wszechświatowy.

Protokół genewski.

LONYN, 7.XI. (Pat.) W związku z wynikiem wyborów amerykańskich „Daily Telegraph” pisze:

O przyjęciu przez Stany Zjednoczone protokołu genewskiego, niema mowy. Dominacja angielskie pójdą prawdopodobnie za przykładem Ameryki, tak, że nadzieje na podpisanie tego dokumentu

przez Anglię są w najwyższym stopniu nikłe.

„Morning Post” pisze, że zwycięstwo Coolidge'a jest ciężkim ciosem dla protokołu genewskiego. Polityka Ameryki będzie miała bowiem poważny wpływ na stosunek rządu Baldwin w tej sprawie.

Polityka zagraniczna Stanów Zjednoczonych.

WASZYNGTON, 7.XI. (Pat.) W Białym Domu przedawiono dziennikarzom następujące punkty wytyczne polityki zagranicznej Stanów Zjednoczonych. 1) obstaranie przy idei międzynarodowych paktów rozjemczych. 2) roz-

brojenie. 3) nie nastąpi skreślenie długów wojennych. 4) współdziałanie w odbudowie Niemiec. 5) współdziałanie w sprawach europejskich o ile wchodzi w żywotne interesy Ameryki.

TEATR WIELKI KONCERT
(W. Pohulanka).
W niedzielę 9 go listopada 1924 r.
o g. 5 ej p. p.

prof. S. Barcewioza (skrzypce)
i prof. J. Lefeld (fortepian).

W programie: Bach, Brahms, Beethoven, Rachmaninoff, Sarasate, Mendelsohn i inni. Bilety nabywać można codziennie 11—13—9 wiecz. w kasie zamawień (Teatr Polski) w dniu zaś koncertu od g. 3 p. p. w kasie Teatru Wielkiego.

Z Sejm u.

Przemówienie premiera Wł. Grabskiego.

WARSZAWA, 7 XI. (Pat.) — Na wstępie posiedzenia zabrał głos prezes rady ministrów i minister skarbu Grabski, który oświadczył co następuje: Sądząc z dotychczasowych głosów o położeniu naszym możnaby wnioskować, że ogólnie dzieje się bardzo źle. Uskarżają się na to przedstawiciele robotników, właścicieli i żydów, a jeśli bezpośrednio nie mówią tego samego przemysłowcy i ziemianie, to jednak pośrednio daje się to wyzuczyć. Błędem moim było to, że rozpocząłem dyskusję od obrazu, w którym podkreśliłem cienie. W żadnym wypadku nie może tego czynić rząd. Za obowiązek raczej powinniśmy sobie uważać podkreślanie nie cieniów, lecz tego wszystkiego, co daje otuchę. Ze mój poprzedni sąd był niewłaściwy, potwierdza moje wrażenie z niektórych mówców, którzy chcieli w niem widzieć skłonność moją do rezygnacji i apatii. Wskazując na nasze trudności, chciałem tylko wzmocnić energię do zwalczania. Jeśli istotnie jest tak źle wszystkim warstwom, to powinno to nazwać się uwidocznieniem przez zmniejszenie konsumcji. Tymczasem premier ilustruje cyframi, że tak nie jest, a przeciwnie konsumcja niektórych środków, jak cukier i tytoń, wzmagają się, wobec czego premier stawia tezę, że przesilenie najcięższe od półtora miesiąca łagodnieje, a obecne zaostrenie sytuacji wywołane jest nieurodzajem. Najcięższym miesiącem był sierpień — bezrobocie rosło, ruch kolejowy zamierał, ale we wrześniu i październiku sytuacja się polepszyła. Tymczasem mówcy opierali się przeważnie na cyfrach z sierpnia. Dane z września i października r. b. nie tylko nie są gorsze od danych z tych samych miesięcy w innych latach, lecz znacznie lepsze. Co do bezrobotnych, to premiera trapi zwłaszcza to, że jest wśród nich wielu bezrobotnych wykwalifikowanych. Najwyższą liczbę bezrobotnych, bo 163 tysięcy mieliśmy z początku września, spadła ona jednak do 147 tysięcy. To jest o 18 tysięcy i to w ciągu 1 1/2 miesiąca. Premier stwierdza, że w tej dziedzinie idziemy stale ku lepszemu. Jest niemiernie, że brak nam zupełnie środków pieniężnych, pochodzących z oszczędności, i byli aluzje do rządu, żeby pomagał, lecz społeczeństwo, zdaniem premiera, bardzo wiele robi w zakresie oszczędności, a tego nie może być w kraju, w którymby było absolutnie źle. We wszystkich kasach razem zwiększenie oszczędności wyraża się cyfrą 22%, w ciągu jednego września. Gdy weźmiemy kredyty, z których społeczeństwo korzysta, to widzimy kolosalny wzrost. Mamy statystykę 48-ch banków, należących do Związku Banków Polskich. W tych bankach kredyty otwarte na 1 stycznia b. b. wynosiły 19 milionów, a 31 sierpnia — 280 milionów. Wkłady w bankach na 31 stycznia wynosiły 21 mil., a na 31 sierpnia — 128 mil. Na 1 września, 1 października i 1 listopada obieg banknotów 568 miliony, 590 milionów i 648 milionów, a więc wzrost nieustanny; kredyty wynosiły 207 mil., 243 mil. i 257 mil.; waluty netto — 200 mil., 214 mil. i 227 mil. Jesteśmy w przededniu zdecydowania przez rząd nowego kroku w zakresie stopy %, ażeby obniżenie jej osiągnąć, czego rząd by nie zrobił, gdyby nie wierzył w istotne cyfry i uważał, że jest tak źle, jak się o tem mówi. W oświetleniu tych warunków nietylko niewolno poddawać się depresji, ale niewarto zbyt rozwo-

dzić się nad rzekomą chaotycznością w zarządzeniach rządu, lub wykazywać brak programu. Ujemną stroną jest wzrost drożyzny.

Przyczyną drożyzny jest przede wszystkim nieurodzaj. Natomiast premier zaprzecza, jakoby powodem drożyzny mogła być reforma walutowa. Za pomocą cyfr statystycznych premier polemizuje z twierdzeniem jakoby Polska była najdroższym krajem na świecie. Odpowiadając na powątpiewania czy rzeczywiście budżet tegoroczny jest zrównoważony skoro preliminarz na r. 1925 zawiera sumę na 199 milionów większą niż w roku zeszłym, premier wyraża przekonanie, że mamy podstawy do takiego obliczenia, gdyż podatki pośrednie nieustannie rosną.

Wymieniając szereg zarządzeń, zmierzających do ulżenia ludności dotkniętej klęskami, premier obala zarzut jakoby polityka podatkowa była niezmiernie dotkliwa dla właścicieli. Na najbliższym posiedzeniu Rady Ministrów Min. Skarbu wnieśli projekt co do sposobu wpłacania podatku majątkowego z wielkich majątków i fabryk. Poza tem premier zapowiada wniesienie do Sejmu noweli do ustawy o podatku przemysłowym.

Co się tyczy polityki rządu na Kresach rząd jako wskazówkę ze strony ciał ustawodawczych przyznaje, że na Kresach należy dążyć do uspokojenia kraju, wprowadzenia bezpieczeństwa i zespolenia ludności z państwowością polską. Należy polepszyć aparat administracyjny i tamować drożyznę. Przechodząc do polityki zagranicznej premier nie może uznać za słuszny zarzut postawiony ministrowi Skrzyńskiemu, jakoby przedniósł sprawy wewnętrzne polskie na teren międzynarodowy.

Nie damy się usnąć pokojowością świata, lecz lekceważyć jej nie będziemy, bo jest siłą realną. Premier kończy następującym oświadczeniem. „Program rządu polega na ochronie reformy walutowej przez walkę z kryzysem gospodarczym i nieurodzajem, na opanowaniu tego kryzysu i przetrwaniu nieurodzaju zaprowadzeniu spokoju na kresach zespoleń ich ludności z państwem wreszcie na skoncentrowaniu polityki zagranicznej na zabezpieczeniu Polsce takiego stanowiska międzynarodowego, któreby zabezpieczyło od skutków zbliżenia się dawnych państw zaborczych do mocarstw zachodnich. Skupienie sił rządu ciał prawodawczych i społeczeństwa motłwie jest wtedy, gdy na tle tego programu zapanuje atmosfera współpracy tych czynników, a wiemy, że o taką atmosferę u nas nielato, ale wiemy i to, że zaprowadzenie takiej atmosfery i wykonanie tego programu jest niezbędne dla Polski. Po przemówieniu posła Okonia (Chłopskie Stron. Rad.), który oświadczył, że wobec rządu p. Grabskiego klub jego zajmie stanowisko neutralnej zyczliwości, zgłoszono wniosek o przerwanie dyskusji.

Przeciwko wnioskowi przemawiał pos. Skrzyppa (Klub Ukraińskich Socj. Demokratów), odczytując deklarację o połączeniu jego klubu ze Związkiem Proletariatu Miast i Wsi, i stawiając wniosek o wyrażeniu votum nieufności gabinetowi. Wniosek o przerwanie dyskusji uchwalono, głosowanie zaś nad wnioskami pos. Skrzyppa oraz Wasyńczuka i Roguli o votum nieufności odłożono do następnego posiedzenia, które odbędzie się we wtorek.

Sejm i Rząd.

Czy wójt ma być piśmienny?

Na porządku dziennym wczorajszego posiedzenia Komisji Administracyjnej była dalsza dyskusja nad poszczególnymi artykułami ustawy o samorządzie gminnym. Ożywioną polemikę wywołał artykuł, który określa, czy wójt ma pochodzić z danej gminy, czy też może pochodzić i z poza niej. Stronnictwa prawicy były za tem, by wójt był wybierany z danej

gminy, ponieważ stanowisko wójta jest bezpłatne. Następnie wywołała dłuższą dyskusję kwestja, czy wójt musi umieć czytać i pisać po polsku. Wyzwolenie, Brylowcy, Białorusini i żydzi byli zdania, że wójt może być niepiśmienny.

Z Komisji Senackiej.

Na porządku dziennym posiedzenia senackiej Komisji Skarbowo-Budżetowej były dwa wnioski:

1) sen. Sredniawskiego (Piast) wzywający Rząd do przyspieszenia ustawy o samorządzie woje-

WĘGIEL

opałowy, kowalski, koks, z kopalń Górnośląskich

KWAS

siarczany i solny

POLEWĘ

do kaffi

SUPERFOSFAT

Dostarcza po cenach konkurencyjnych i na dogodnych warunkach

Poznańskie Przedsiębiorst. Handlowe

B-cia SZYMAŃSCY

WILNO

ul. Wileńska Nr. 23. Tel. 4-32. 1

wódkim. Wniosek ten po udzieleniu wyjaśnień przez reprezentanta Rządu uchwalono nie przedkładać senatowi.

2) wniosek sen. Steckiego (Z. L. N.) o zmianie kontyngentu podatku majątkowego, który ma zapłacić rolnictwo. Po udzieleniu odpowiednich wyjaśnień przez p. Prezesa Rady Ministrów Grabskiego przyjęto wniosek większością głosów wraz z poprawką sen. Nowodworskiego.

Rekonstrukcja gabinetu.

Jak podaje „Przegląd Wicczorny”, częściowa rekonstrukcja gabinetu rozpocznie się najprawdopodobniej w połowie przyszłego tygodnia i rozciągnie się na okres kilkodniowy. Rekonstrukcja obejmie przede wszystkim stanowisko ministra spraw wewnętrznych, którym zgodnie pogłoskami, ma zostać poseł Thugutt, przyczem jako podsekretarz stanu wymieniany jest sen. Kasznica. Dotychczasowy podsekretarz stanu p. Olpiński ma objąć stanowisko wojewody lwowskiego. Na drugim miejscu stoi zmiany na stanowisku ministra sprawiedliwości, przyczem brana jest w rachubę kandydatura dr. Waclawa Makowskiego, który już piastował tę tekę. Zmiana na stanowisku ministra pracy w dużym stopniu zależy od uzgodnienia poglądów trzech klubów robotniczych. Minister Oświaty będzie mógł ustąpić dopiero po załatwieniu sprawy Uniwersytetu Ukraińskiego.

Zjazd inspektorów.

W Warszawie rozpoczął się zjazd inspektorów pracy z całej Polski. Pierwszy dzień obrad poświęcono sprawozdaniom inspektorów okręgowych. Omawiana była kwestja bezpieczeństwa technicznego i higieny pracy. Wskutek przekazania Min. Pracy i Opieki Społecznej spraw higieny pracy, objętych dawniej kompetencją Min. Zdrowia, nasuwa się konieczność ustanowienia przy inspektoratach pracy urzędu lekarzy inspekcyjnych. Staje się też aktualną sprawą szkolenia inspektorów pracy na kursach higieny pracy, które otwarte będą w Warszawie.

Komisja wojskowo-prawnicza.

Połączone komisje sejmowe wojskowa i prawnicza zajmowały się w dniu dzisiejszym projektem ustawy o zakwaterowaniu wojska. W wyniku obrad załatwiono pierwszych 16 artykułów projektu ustawy, przyjmując między innymi postanowienie uprawniające Radę Ministrów do wydania ad hoc rozporządzeń zeswalających w pewnych ściśle określonych wypadkach na rekwizycję lokali na użytek wojska.

Pląkny przykład pp. senatorów.

Na wczorajszym posiedzeniu senackiej komisji komunikacyjnej senator Zubieński (Chrz. Nar.) zwrócił się do obecnego na posiedzeniu ministra kolei z żądaniem skasowania, poczynając od Nowego Roku wielkiej ilości bezpłatnych biletów kolejowych. Senator Zubieński wywołał, że niestety pierwszą klasą na koszt państwa jeżdżą ludzie nietylko za własnymi interesami, ale i w celach wybitnie antypaństwowych, zwłaszcza dotyczy to niektórych posłów

i senatorów, nadużywających praw bezpłatnej jazdy. Senatorowie powinni dać pod tym względem piękny przykład i rzec się przywilejów obarczających skarb. Minister Tyszką podziękował senatorowi za obywatelskie jego stanowisko i obiecał zastosować się do jego życzenia.

Odznaczenie p. Grabskiego.

Posel włoski Maioni wręczył w czwartek premierowi Grabskiemu odznakę wielkiego krzyża orderu św. Maurycego i Łazarza.

Powrót min. Sikorskiego.

Min. Sikorski przybywa do Warszawy w sobotę.

Uniwersytet rusiński.

Minister Oświecenia Publicznego Miklaszewski podpisał rozporządzenie powołujące do życia Komisję organizacyjną dla utworzenia uniwersytetu ukraińskiego. W skład komisji wchodzi prof. Zoll, Łoś, Sobieski z Uniwersytetu Jagiellońskiego, oraz Abraham i Sieradzki z Uniwersytetu Lwowskiego.

Inspekcje kolejowe.

Na posiedzeniu sejmowej podkomisji dla badania źródeł nadużyć kolejowych wygłosił p. Ostrowski (P. S. L.) referat o projekcie ustawy inspekcji kolejowej. Przedstawiciele wszystkich stronnictw zgodzili się na zasady, zawarte w tym projekcie i po przeprowadzeniu ogólnej dyskusji postanowili przystąpić na następnym posiedzeniu do szczegółowego rozpatrzenia projektu. Podkomisja oczekuje zapowiedzianego przez p. ministra Tyszkę statutu, dotyczącego się inspekcji kolejowej, obrad szych jednakowoż niema zamiaru przerywać, uważając, że najżywciożniejsze interesy kolejnictwa domagają się powołania do życia tego urzędu.

P. Dąbski.

„Rzeczpospolita” zaprzecza pogłoskom, jakoby sekretarz generalny Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów Dąbski miał objąć stanowisko wice-ministra przemysłu i handlu.

Wiadomości telegraficzne.

— W niedzielę odbędzie się w Warnie uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku uczczeniu króla Władysława Warneńczyka, który w roku 1444 poległ w bitwie pod Warną.

— Dzienniki donoszą o aresztowaniu w Alzacji dwóch Niemców, którzy wyrzykali narodowe standardy francuskie z rąk chodzących po mieście rekrutów.

— Na ostatnim posiedzeniu „Kulturbundu” w Kłajpedzie wybrano komisję, która ma opracować pismo do Ligi Narodów, zwracające uwagę na niedotrzymywanie przez Litwinów zobowiązań w stosunku do Kłajpedy.

— P. Maklakow, który był mianowany ambasadorem rosyjskim w Paryżu przez rosyjski rząd prowizoryczny w r. 1917 natychmiast po uznaniu Sowietów przez Francję opuścił gmach ambasady na rue de Grenelle.

Wraz z całą kancelarią i urzędnikami przeniósł się on do nowego lokalu przy ulicy de Seore, gdzie zajmie się likwidacją bylejsz sytuacji.

— Z Buenos Aires donoszą, że komisja budżetowa izby uchwaliła skasowanie poselstwa przy Watykanie. Krok ten motywowany jest odmową Stolicy Apostolskiej mianowania Mgr. de Andrea na arcybiskupstwo w Buenos-Aires.

— „Times” donosi z Pekinu, że ostatnie zarządzenia tymczasowego rządu chińskiego, dotyczące wywłaszczenia majątków cesarskich oraz zniesienia apanażów b. cesarza nastąpiły w porozumieniu z postem sowieckim w Chinach Karachaeem oraz z prezydentem Chin Południowych Sun Jan Tse-nem, pozostającym w ścisłych stosunkach z delegacją sowiecką. Oznacza to zdaniem korespondenta „Timesa” dalszy krok na drodze opanowania Chin przez wpływy sowieckie.

— Organy policji politycznej wpadły na trop szajki szpiegowskiej niemiecko-rosyjskiej z centralą w Łodzi.

Wyniki akcji dotychczasowej trzymane są ze zrozumiałych powodów w ścisłej tajemnicy.

Dzień polityczny.

Francuzi wobec zwycięstwa Coolidge'a.

Zwycięstwo Coolidge'a w Ameryce ma znaczenie identyczne ze zwycięstwem Baldwina w Anglii, albowiem program polityczny republikan amerykańskich bliźniaczo podobny jest do programu konserwatystów angielskich.

Oto przyczyna, dla której organy lewicy francuskiej wstrzymują się od komentowania wczorajszych wyborów, zaś organy narodowe widzą potwierdzenie tezy, że fala wielkiej polityki stanowczo zawróciła na prawo.

Zwycięstwo idei konserwatywnej w dwóch największych krajach anglosaskich pociągnie za sobą daleko idące konsekwencje w polityce europejskiej.

Ambasady w Polsce.

„Kurjer Stołeczny” pisze: „Podniesienie poselstw w Polsce do rangi ambasad ma nie tylko znaczenie, lecz także miłość własną, ale daje jej prawo i prerogatywy wielkich państw, które np. w Lidze Narodów mają swój ważki głos. Jeżeli tedy wielkie państwa mają przywilej zasiadania w Radzie Ligi, jeżeli mają przywilej normowania pokojowych stosunków w świecie, to Polska musi te przywileje nabyć zwłaszcza w tej chwili, kiedy jej sąsiedzi wiele wchodzi na arenę międzynarodowej polityki bądź to przez uznanie Rosji de jure już niemal przez wszystkie państwa europejskie, bądź też przez wtłoczenie się Niemiec do Rady Ligi Narodów”.

Przegląd prasy.

„Il faut faire bonne mine à mauvais jeu”, mówi francuz. A w myśl powyższego socjaliści „polscy” i niepolscy usiłują dowieść, że właśnie upadek Mac Donalda jest zwycięstwem Labour Party. Ten misterny wywód znajdujemy na szpaltach łódzkiego „Kur. Wieczornego”.

W 1923 r. na każde 100 oddanych głosów, 39 padło na konserwatystów, 31 na socjalistów i 30 na liberałów. W 1924 r. stosunek ten zmienił się na korzyść konserwatystów i socjalistów: na każde 100 oddanych głosów 47 padło na konserwatystów, 33 na socjalistów i zaledwie 20 na liberałów.

Powyższa analiza daje nam dwa niemiernie ciekawe wnioski: 1) zwycięska konserwa nie zdobyła nawet połowy głosów, 2) zwyciężona partja pracy nie straciła w porównaniu z zeszlórocznymi wyborami, lecz co więcej nawet: powiększyła swoje szeregi o 1,100,000 ludzi.

O tem, że konserwatyści zyskali 150 mandatów, z których 40 kosztom socjalistów, nie mówi się, bo po co. Że jeśli głosy socjalistyczne wzrosły z 31 na 33 a więc o 2, to konserwatystów z 39 na 47 czyli o 8, to także szczegół bez znaczenia.

Tragiczna rocznica 6 listopada była solennie obchodzona w Krakowie, Warszawie i wielu innych. Poświęca też jej słów kilka ludowy „Piast”, i pisze:

„Śmierć ulanom polskim przyniosły nie kule wroga, lecz kule własnych „ni-by” braci. Oto tragedia naszych dziejów, na którą brak przykłada.”

I na nic się nie zda cały wysiłek nasz, aby ten czyn zamknąć pod siedmioma pieczęciami milczenia i pod powagą „osądu” panów przysięgłych, którzy w swej krótkowzroczności w rozraskany, ręką skrytobójczego zbira mózgu ulana polskiego, dojrzał tylko „sprawę skradzionego siódła lub popręgi”.

„Ale kraj cały, całe społeczeństwo, wszystek lud, wiedział i wie, jak sądzić waszą zbrodnię.”

Przyschniętej krwi bratniej do rąk waszych, nie zmyją żadne wykrety i fałsze.

Napróżno usiłujecie zrzucić odpowiedzialność z siebie za tę zbrodnię, będącą dziełem waszej szatańskiej pychy i nienawiści politycznej na rząd, który spełniał tylko swój obowiązek, broniąc godności państwa”.

To poniewieranie godności Państwa spotykamy na każdym kroku. Była nim—mutatis mutandis—zbiornowa napaść w Sejmie na pos. Rabskiego, na skutek czego coraz silniejsze odzywały się głosy o konieczności zmiany regulaminu sejmowego, a następnie ordynacji wyborczej. W sprawie tej charakterystyczny szczegół przytacza „Echo Warsz.”

by może przedewszystkiem ten dobry skutek, że uniemożliwiłoby wejście do Sejmu takim Miedzińskim, którzy zachowaniem swem wykazują tylko, że nie umieją odróżnić parlamentu od dziedzińca koszarowego. A oto właśnie chodzi, by członkowie ciała ustawodawczego, byli zdolni uszanować godność tego ciała. Zdaje się, że ta zdolność wcale nawet nie jest zależna od „erudycji”, jak

tego dowiódł poseł włościanin p. Pieniążek, z P. S. L. Piasta, który wobec zajścia między posłami Rabskim a Miedzińskim taką dał lekcję zbyt krewkiemu pułkownikowi-posłowi:

„No, chłopie się tak jeszcze w Sejmie nie bili tylko panowie oficerowie, pułkownik sztabu generalnego”.

L—i.

Tajemniczy aeroplan nad torem kolejowym Rudziszki—Olkieniki.

Wczoraj dnia 7 b. m. w południe nad torem kolejowym Rudziszki—Olkieniki ukezał się aeroplan niewiadomego pochodzenia. Na skrzydłach płatowca widoczne były znaki: „G. F. S.”

Aeroplan poszybował w kierunku Oran. Są przypuszczenia, że jest to aeroplan litewski.

Sabotaż kolejowy w Podbrodziu.

Ubiegłej noey dwóch nieznanych sprawców na stacji Podbrodzie pow. Święciańskiego przecięli kable semaforowe, chcąc spowodować katastrofę kolejową. Uszkodzenie zostało w porę spozstrzeżone. Za sprawcami zamachu zarządzono pościg. Jak należy przypuszczać zamach ten pozostaje w związku z „tygodniem sabotażu kolejowego” ogłoszonego na naszych ziemiach przez mińskie organizacje komunistyczne o czem donosiliśmy we wczorajszym numerze.

Przeciwko szkołom polskim.

W ostatnich dniach na pograniczu w województwach Wileńskim i Nowogródzkim rozrzucone zostały odezwy Partji Komunistycznej Białorusi Zachodniej, wzywające ludność do bojkotowania szkolnictwa polskiego, nieposyłania dzieci do szkół polskich i odmawiania wszelkich świadczeń na szkoły. Odezwa zatytułowana jest „Do inteligencji Białorusi”. Stwierdzono, że ludność w wielu miejscowościach otrzymała odezwy oddaje albo policji albo nauczycielom szkolnym.

Tajna poczta komunistyczna pomiędzy Wilnem a Mińskiem.

Władze nasze wpadły na ślad tajnej poczty komunistycznej pomiędzy Wilnem a Mińskiem, która bardzo szybko przesyła materiały i dokumenty z jednej strony na drugą. Pośrednikami są ludzie prowadzący ruchliwy tryb życia a więc „komsomolcy” (młodzież komunistyczna), komiwojażerowie, agenci niektórych firm handlowych i t. d.

Polskie bataljony komunistyczne.

Według informacji otrzymanych z pogranicza bolszewickiego w Smoleńsku i Orszy władze sowieckie przystąpiły do organizowania polskich bataljonów komunistycznych, które w pierwszych miesiącach 1925 r. zużyte być mają przez Komunistyczną Partję Zachodniej Białorusi do akcji bojkotu władz polskich na ziemiach wschodnich.

Ferment na Białorusi Sowieckiej trwa dalej.

Według informacji otrzymanych z pogranicza bolszewickiego do Wilna, ferment na Białorusi Sowieckiej trwa dalej. „Zwiewda” Nr. 242 w artykule pod tytułem „Teror Kulakow” pisze, że w ostatnich tygodniach wzmożła się akcja terrorystyczna w stosunku do działaczy komunistycznych w pow. Bobrujskim. Spalono ehutor Grawiszczewo własność komunisty Cielikowa przewodniczącego Świetskiego „Sielsowietu”, spalono dalej dwór komunisty Surnackiego przewodniczącego Derbickiego „Sielsowietu”. Dokonano napadu na komsomolea Łufierowa, który w Horodyszczu został postrzelony.

Według tejże „Zwiewdy” Nr. 245 z dnia 21.X r. b. w noey 18-go października włościanie dokonali napadu zbrojnego na korespondenta „Zwiewdy” komunistę Umanowa, dążącego ze wsi na kolej. W pobliżu wsi Pieręży Smiłowickiego rejonu dokonano napadu na korespondenta „Sawieckaja Białoruś” Kaczkowskiego który dostał pięć ran. We wsi Ozierycka Słoboda również Smiłowickiego rejonu podpalono dom i zabudowania gospodarskie przewodniczącego „Sielsowietu” Sawwy. W okręgu Orszańskim włościanie dokonali napadu na powrzesających z komunistycznego przedstawienia teatralnego we wsi Krasalin „Komsomolców”, których ostrzelano z wagonów a następnie poraniono nożami.

Kronika wileńska.

Urzędowe.

— Z komisji ochrony lasów. Następne posiedzenie komisji ochrony lasów odbędzie się 29 listopada r. b. (s).

Z miast.

— Komunikacja powietrzna Paryż—Warszawa—Wilno—Moskwa.

Wczoraj o godz. 5 pop. przyleciał z Warszawy do Wilna płatowiec Polskiego Tow. Żeglugi powietrznej w drodze do Moskwy i znalazł gościnę w hangarach wojskowych. Na płatowcu tym rozporządzającym 3 silnikami przybyło czterech pasażerów: dyrektor wymienionego towarzystwa, dwóch pilotów i nawigator. Podróż ta ma na celu ustanowienie stałej bezpośredniej komunikacji powietrznej na linii Paryż—Warszawa—Wilno—Moskwa. Dziś płatowiec wymienionego towarzystwa latać będzie nad Wilnem, a jutro, w niedzielę, uda się w dalszą podróż do Moskwy.

— Z posiedzenia Rady Ekonomicznej. W dn. 6 listopada odbyło się posiedzenie Wileńskiej Rady Ekonomicznej.

W myśl rozporządzenia Min. Skarbu z dn. 21 września 1924 r. do wojewódzkiej komisji szacunkowej dla dokonania oszacowań przedmiotów majątkowych przy sporządzaniu bilansów otwarcia w złotych wybrano pp. St. Wańkowieza, Tadeusza Miśkiewicza i Saula Trockiego.

Pozatem wybrano dwóch przedstawicieli do Rady opiekuńczej dwuletnich kursów ekonomiczno-handlowych Towarzystwa Krzewienia Wiedzy Handlowej i Ekonomicznej w Wilnie w osobach p. St. Wańkowieza i prof. W. Staniewicza.

Następnie w wolnych wnioskach uchwalono wystosować do władz obszerny memoriał w sprawie podatków z zebraniem faktycznego dowodowego materiału, stwierdzającego nadmierną obłożenia ludności kresów ciężarami podatkowymi. (l)

— Wystawa architektonicza. Grupa architektów i artystów plastyków projektuje urządzić wystawę architektoniczną i malarską w końcu grudnia r. b.

Wobec powyższego zwrócili się przedstawiciele wspomnianej grupy z prośbą do zarządu Bratniej Pomocy polsk. akademików w Wilnie o udzielenie im sali „Ogniska” na czas od 2 ch do 3 ch tygodni.

— Kontramarki żargonowe w sali miejskiej. Najlepszym dowodem zachłanności żydowskiej w naszym mieście jest coraz silniejsze narzucanie szyldów, ogłoszeń i plakatów w języku żydowskim z możliwym pomijaniem tekstu polskiego. W pewnych jednak wypadkach żydzi bez ceremonii usuwają język państwowy nawet gdy chodzi o publiczność polską. Przy-

kładem tego mogą być imprezy urzędowe w sali miejskiej. We wtorek w sali tej urządzony był koncert Wertyńskiego. Jakże zdziwiona była publiczność polska, gdy na pauzie przy wyjściu z sali wręczano każdemu kontramarki wyłącznie w języku żydowskim. Zapytywano: gdzie jesteście w Wilnie czy w Palestynie? Czyby Magistrat wydzierzawiając salę nie zechciał zagwarantować praw języka państwowego w sali do której chyba ludność polska Wilna nie straciła jeszcze swych praw. Niestety dział widowski w Magistracie jest w zarządzie ławnika żyda p. Abramowicza.

Sprawy miejskie.

— Z posiedzenia komisji opieki społecznej. W dniu 6 listopada w magistracie odbyło się posiedzenie komisji Opieki Społecznej z udziałem przedstawiciela urzędu wojewódzkiego p. Joczka. Komisja powyższa ustaliła system i normy opłat za pensjonariuszy miejskich znajdujących opiekę w instytucjach społecznych i prywatnych, oraz omawiała sprawy związane z preliminarzem opieki społecznej na przyszły rok. (s).

— W sprawie szpitala dla obłąkanych. Dnia 3 b. m. odbyło się posiedzenie Tow. Psychiatrycznego w sprawie zakładu dla obłąkanych przy ul. Letniej Nr. 5, który jest na ukończeniu. Po ożywionej wymianie zdań zebrani w tajnym głosowaniu uchwaliili, że szpital psychiatryczny w Wilnie powinien nosić charakter szpitala państwowego pod opieką wydziału zdrowia urzędu wojewódzkiego, nie zaś kliniki uniwersyteckiej, która z natury rzeczy mogłaby objąć tylko/nieliczną liczbę chorych.

Rozdział zapomóg rządowych.

W dn. 6 b. m. przez p. wojewodę został zaakceptowany wniosek wydziału pracy i opieki społecznej, dotyczący repartycji zapomóg rządowych za miesiąc październik dla instytucji społeczno-dobroczynnych opieki nad dziećmi. Przyznane zapomogi przeznaczone nie tylko na wyżywienie dla dzieci w zakładach opiekuńczych, lecz i na dokonanie zakupów bielizny, obuwia i innych rzeczy. (s)

Sprawy akademickie.

— Zwolnienie od podatku. Magistrat m. Wilna na posiedzeniu swem w miesiącu ubiegłym jednomyślnie uchwalił zwolnić komitet wojewódzkiej polskiej młodzieży akademickiej od opłaty podatków od plakatów i innych ogłoszeń związanych z akcją „Tygodnia Akademika”.

— Zabawa w Ognisku. Dnia 8 b. m. odbędzie się w Ognisku akademickim (Wielka 24) zabawa. Początek o g. 8.30 w.

Sprawy szkolne.

— Kursa przygotowawcze do egzaminów urzędniczych. W związku z prowadzeniem egzaminów dla urzędników, pozostających obecnie na służbie państwowej, grono inicjatorów tworzy Kursa Przygotowawcze z dziedziny administracji.

Kursa rozpoczną się prawdopodobnie około 18-go m. b. Zapisy na kursa trwają do 12-go. Informacji zasięgać można u p. Muzyczki Ludwika (Urząd Delegata Rządu).

Sprawy kolejowe.

— W rocznicę objęcia kolejnictwa przez Władze Polskie i 3-cią rocznicę wyświęcenia ołtarza przy parowozowni wachlarzowej w dniu 9 listopada r. b. o godz. 10-jej rano odbędzie się uroczyste nabożeństwo, na które zaprasza Komitet Obchodu Uroczystości.

— Wileński rozkład jazdy pociągów obejmujący zmiany i uzupełnienia do dnia 20 października r. b. wyszedł świeżo w formie książeczki nakładem Biura Reklamowego St. Grabowskiego.

— Wezwanie prezesa dyrekcji kolejowej do M. K. Wczoraj wieczorem pociągiem pospiesznym wyjechał do Warszawy prezes dyrekcji kolejowej, wezwany telegraficznie przez p. Ministra Kolei w związku z ostatniem napadem na pociąg pod Leśną.

Zastępuje go wice prezes p. inż. Antoni Gutowski. (k).

Z życia stowarzyszeń.

— Polski Biały Krzyż. Walne zebranie P. B. K. Okręgu Wil. z powodów technicznych odkłada się na 16 listopada r. b.

— Walne Zebranie Członków Syndykatu Dziennikarzy Polskich odbędzie się nie dziś, jak zawiadomienia głosiły, lecz—ze względu na naturę formalnej—dopiero we środę przyszłego tygodnia (12-go).
Porządek dzienny oraz miejsce zebrania—bez zmiany.

Odczyty.

— „O Francji”. Odczyt w Domu Ludowym P. M. Sz. przy ul. Zarzecze 5. W sobotę dn. 8 listopada o godz. 7 wieczór odbędzie się pogawędka ilustrowana obrazami świetlanymi. „O Francji”. Wstęp bezpłatny.

— Odczyt o Wilnie. W niedzielę 9 b. m. godz. 4 po poł. Studnicki wygłosi Odczyt o Wilnie z przezrociami w Sali Gimn. Lelwela na korzyść niezamożnych uczennic gimn. im. Ad. Czartoryskiego, cena bil. 50 groszy. Odczyt urządza opieka szkolna wym. gimnazjum.

Zabawy.

— W Kole Macierzy Szkolnej im. St. Kościuszki, ul. Nowa Aleja Nr. 2, w sobotę dnia 8-go listopada, odbędzie się zabawa, na której odegrana zostanie „Piosenka wujaszka” kom. J. A. Fredry. Tańce do godz. 3-iej w nocy. Ceny biletów od 1 zł. do 3 zł.

— Z „Rozwoju”. Dzisiaj t. j. 8 XI o godz. 9-iej wiecz. w sali T wa przy ulicy Trockiej Nr. 11 m. 7, odbędzie się zabawa taneczna.
Wejście dla pp. członków, oraz gości wprowadzonych 2 (dwa) zł. Dla uczących się 1 (jeden) złoty.

Teatr, muzyka i sztuka.

— Teatr Polski (Lutnia). Wczorajsza premiera przeabawnej krotoczwili „On, ona i mama”, będzie powtórzona dziś i jutro.

— Przedstawienia szkolne. Dziś i jutro wyjątkowo o godz. 3 min. 30 po poł. dane będą „Dziady” Adama Mickiewicza.
— Otworzenie sezonu operowego nastąpi dziś wystawieniem „Verbum Nobile”. W głównych rolach wystąpią następujący artyści: Pp. Zamorska (primadonna opery lwowskiej), Wraga, Romanowski, Szatkowski, Witas i inni. Chór złożony z 30 osób. Reżyseruje utalentowany reżyser oper: warszawskiej, lwowskiej i poznańskiej — p. K. Krugłowski. Przy pulpicie p. J. Leszczyński.

— Pierwszy występ zespołu baletowego w Teatrze Wielkim. W sobotę dnia 8-go listopada r. b. odbędzie się pierwszy występ zespołu baletowego pod kierownictwem i z udziałem baletmistra Jana Ciepłńskiego, oraz primabalerin: Heleny Sławińskiej i Haliny Matuzewskiej, przy współudziale solistek: Franciszki Sławińskiej, Jadwigi Purzyckiej i Marii Wierzbickiej, Zygmunta Dąbrowskiego (pierwszego klasycznego tancerza op. warszawskiej), oraz solistów: Ryszarda Zaczekiewicza, Wacława Wierzbickiego i Zygmunta Szubiakiewicza

— Koncert St. Barcewicza odbędzie się w niedzielę o godz. 5-iej po poł. w Teatrze Wielkim.

Listy do Redakcji.

Szanowny Panie Redaktorze!
Wobec niezamieszczenia przez „Kurjer Wileński” w przeciągu

trzech dni od daty nadesłania oświadczenia poniżej przytoczonego, uprzejmie prosimy Szanownego Pana Redaktora o zamieszczenie w swem poczytnym piśmie wspomnianego oświadczenia:

W numerze 104 „Kurjera Wileńskiego” z dnia 30 października r. b. w artykule zatytułowanym „Pod adresem władz miarodajnych” został umieszczony ustęp, w którym się mówi, iż sekretarz osobisty Delegata Rządu na „herbatce”, urządzonej w swoim mieszkaniu prywatnym wśród grona znajomych miał się wyrazić niewieleśmię o swoim obecnym szefie, zaznaczając przytem, że o ile jego poprzedni szef obejmie wysokie stanowisko, „to zrobi porządek”.

Niżej podpisani, zebrani w dniu 19 października r. b. u państwa Wiktorostwa Piotrowiczów stwierdzają z całą stanowczością, iż rozmowa na ten temat absolutnie nie miała miejsca, oraz wyrażają swoje zdziwienie z powodu możliwości ogłaszania w prasie rozmów, prowadzonych w gronie ściśle zamkniętym.

Kazimierz Wimbor, M. Hajkowiec, Adolf Kopeć, Stanisław Mitkiewicz, Kazimierz Kolbuszewski.

Z ostatniej chwili.

Pościg za bandytami.

NOWOGRODEK, 7.XI. (Pat.) Akcja pościgowa za bandą, która dokonała napadu na pociąg osobowy Nr. 821 trwa w dalszym ciągu. Bandyci naciśnięci ze wszystkich stron szybko uciekają, porzucając zrabowane rzeczy. Dzięki przeważającym siłom, udało się bandzie przejść rzekę Szerarę. Patrol nasz z powodu silnego ostrzeliwania z karabinów maszynowych i ręcznych zmuszony został do cofnięcia się. Bandyci po przejściu rzeki Szeczary rozproszyli się i uciekają w kierunku południowo-wschodnim, ku granicy bolszewickiej. Teren, na który przeszli bandyci został zamknięty. Granica jest silnie strzeżona, aby nie dopuścić jej przekroczenia przez bandytów. W związku z napadem aresztowano przeszło 100 osób, z pośród których pasażerowie pociągu rozpoznali 5 członków bandy dywersyjnej. W powiecie Stołpeckim aresztowano Charitona Krawczuka, który usiłował przekroczyć granicę. Aresztowany, przy którym znaleziono plan napadu na pociąg, przyznał się do udziału w napadzie.

Sprawa Kłajpedy.
KOWNO, 7.XI. (Pat.) W sejmie kowieńskim prezydent ministrów Tumenas udzielił odpowiedzi na interpelację ludowców w sprawie Kłajpedy. W sprawie przeprowadzenia wyborów na obszarze Kłajpedzkiem do Sejmu litewskiego zdecydował premier, że litewska ordynacja wyborcza postanawia, że wybory do sejmiku muszą się odbyć równocześnie na całej przestrzeni państwa, wobec czego nie można przeciw rozwiązywać sejmiku litewskiego, aby dać podstawę prawną wyborcom na obszarze Kłajpedy.

Ucieczka Radzicza.

GRAZ, 7.XI. (Pat.) „Tagespost” donosi z Zagrzebia, że Radzicz uciekł wraz ze swą rodziną z Zagrzebia i przekroczył w Susaku granicę włoską, i obecnie znajduje się w Rjece.

Rakowski w Paryżu

PARYŻ, 7.XI. (Pat.) Rakowski objął w posiadanie gmach ambasady rosyjskiej.

Najtańsze źródło zakupów z pierwszej i jedynej na Kresach — Fabryki szcetek i pędzli — B-ci Symonowicz i S-ka

WILNO, ul. Tatarska Nr. 6. Produkcja maszynowa.

Kino-Teatr „HELIOS” ul. Wileńska 38.

Dzisiaj Wyjątkowo fascynująca treść! Wielki film tragicznych przeżyć. (Tragedja przechrzyty) wybitnie sensacyjny dramat życiowy w 3 akt. w roli gł. uroczą

„HRABIA COHN” Xenia Desui i BERN ALDOK. Rzecz dzieje się w dobie współczesnej.

Kino-Teatr „Polonia” Mickiewicza 22. Dyr. G. Slepjas.

Dzisiaj premiera! romansów

Kapitańska córka dramat w 8 akt. według powieści A. PUSZKINA. Zdjęć dokonano w Rosji w miejscowościach, w których toczy się akcja. Obraz ilustrowany śpiewami cygańskich w wykonaniu p. Winczys Wojczysa (tenor). W sobotę i niedzielę od godz. 2 do 5 po poł. cena biletów dla starszych i młodzieży na wolne miejsce 1 złoty.

KINO-TEATR „Piccadilly” ul. Wielka 72.

Poraz pierwszy w Wilnie! Z powodu terminowanych zamówień tylko 4 dni. Dziś olbrzymi 3 godzinny program! Najnowsza sensacja dziedziny tajemnic ducha i hermetycznych nauk Indji 12 akt. 2 serje razem. W rolach głównych BISCOT i RENE CRESTE. Najnowsza misja Judexa

NIE POTRZEBUJĄ REKLAMY
Tylko SZWEDZKIE
KALOSZE „MALMÖ”
Gwarancja za trwałość
1906 R.G.A. MALMÖ Najnowsze fasony
Sprzedaż hurtowa i detaliczna.
L. ZAŁKIND, WILNO ul. Wielka 47.

Dom (osobniak) do sprzedania na dogodnych warunkach. Zakretowa 12 od 1—4 po poł.
Do sprzedania sklep w centrum miasta, do wzięcia się u A. Taraszkiewicza w szpitalu S-go Jakoba od g. 3-iej do 7-iej wiecz. 1
Komplety lekcji: roboty ręcznych, haft angielski, richelieu, płaski, jampiry, i inne wiodzko roboty, wpisy Ostrobramska 5, 3-cie piętro od godz. 5 do 7 wiecz. 0
Wód gwarantowanej czystości borowy kilo 3,50 gr. lipowy 4 złoty poleca sklep spożywczy Węcewicz Zwiedryński A. Mickiewicza 7. 3
Niania posiadająca rekomendacje poszukuje miejsca. Słowackiego (daw. Kaukaska) d. 4, m. 8. 1
Udzielam lekcji języka francuskiego. Zgłoszenia 5 — 6 Kasztanowa 5 m. 5.
Zgubiono w okolicy Sutpisk i ul. Lwowskiej torebkę z pieniędzmi legitymacją kolejową i książeczkę opałową wydaną na imię Eugenji Międybłockiej. Łaskawego znalazcę uprasza się odnieść za wynagrodzeniem ul. Zawalna 7—2

Zarząd T wa Wileńska Kolonja Kolejowa podaje do wiadomości członków T-wa, iż w dniu 16 listopada o godz. 8-iej w gmachu Dyrekcji Wileńskiej w sali posiedzeń odbędzie się Walne Zgromadzenie członków T-wa.
Na porządek dzienny wejdzie sprawa zmiany Statutu T-wa oraz kilka spraw drobniejszych.
O ile na termin wyznaczony nie stawi się przewidziana ilość członków, następnie Walne Zgromadzenie odbędzie się w tym samym dniu i lokalu o godzinie 10 i będzie prawomocne niezależnie od ilości członków obecnych.

Ogłoszenie.
Zarząd Spółdzielni Spożywczej Pracown. Państw. ziemi Wileńskiej przy ul. S to Jańskiej № 13 podaje do wiadomości członków Spółdzielni tej, iż stosownie do uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zebrania członków z dn. 16 paźdź. r. b. podniesiono udziały do wysokości 30 zł. z terminem uzupełnienia takowych do dn. 1 stycznia 1925 r.

Wydział Elektryczny Magistratu miasta Wilna
zawiadamia, iż posiada do sprzedania:
250 skrzynek ołowianych po 22 kg. 5.500 kg.
3500 płyt akumulatorowych plusowych starych po 8 kg. 28.000 „
3750 płyt akumulatorowych minusowych starych po 4 kg. 14.000 „
162 szyny ołowiane po 2 kg. 324 „
70 szyn ołowianych po 5 kg. 350 „
razem 48174 kg.
oraz inne porcelanowe i szklane części do akumulatorów.
Przedmioty te można obejrzeć w Elektrowni Miejskiej (ulica Derewienicka 2) od godziny 10-iej do 11-iej rano.
Termin składania ofert do dnia 1 Grudnia 1924 r.

Zakład stolarski i tapiecki „MIKADO” Mostowa 23. Przyjmuje obstarunki i reperacje. Tamże są do sprzedania parawany, ekrany, stoliki, kolumny do kwiatów, stoliki gramofonowe i inne rzeczy. 0

Zgubiono 4 b. m. wieczorem, na Trockiej lub Niemieckiej, damski zegarek z czarną bransoletką. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem. Zaul. Słepy 9, (d. Augustowskiej) m. 3.

Węgiel kamienny Górnośląski i Dąbrowiecki
Orzechowy i kostkowy z dostawą od 1 ej tonny.
Zamówienia
TARTAK CHWOLES
Piromont Nr. 6. Telef. 365

Stale na składzie do sprzedania
GRZYBY RÓŻNEGO GATUNKU
PO CENACH ZNIŻONYCH
Kooperatyw. i urzędnik. znaczny rabat i dogodne warunki sprzedaży.
Józef Milner Kwiatowa 7. Tel 265.

Mąkę kartoflaną
I gat. workami
z dostawą do magazynów poleca
Tow. Przem-Handl.
„Spójnia”
w WILNIE
Zawalna Nr. 7. — — — — — Tel. 8-41.
A. Mickiewicza Nr. 34. , 3-70 1

Na Raty Rowery, maszyny do szycia i gramofony na dogodnych warunkach poleca ul. „Uniwersal” Wielka 21. URZĘDNIKOM I WOJSKOWYM SPECJALNY RABAT. Latarki kieszonk. batorejski i żarówki.
Przechodnia Kliniki Chorób Dziecięcych Uniwersytetu Stefana Batorego
z dniem 1-go listopada zostaje przeniesiona z lokalu przy ul. Sawicz Nr. 15, do Kliniki chorób dziecięcych na Antokolu (Szpital Wojskowy, pawilon Nr. 31).
Przyjęcia chorych codziennie oprócz niedziel i świąt, o godz. 9 rano, leczenie lampą kwarową. 4

Elegancki Sztokholm Modny Paryż Elita Londynu
JEDNOGŁOŚNIE uznają, że kalosze słynnej szwedzkiej fabryki
„GISLAVED” są fabrykatem
„PAR EXCELLENCE” Do nabycia wszędzie!

WĘGIEL KAMIENNY opałowy i kowalski
z dostawą do domu w dowolnej ilości.
Towarzystwo Przemysł.-Handl. „Spójnia”
ZAWALNA № 7, tel. 341
Składy: ul. A. Mickiewicza 34 tel. 370. 3

Kartofle tanio
Sprzedaje Dom Handlowy „Runo” ul. Ostrobramska 5 w Passażu. 1

NOWOŚĆ!
Naftowo-żarowe piece „EKONOMJA”
Ogrzewanie największego pokoju nie przekracza 5 groszy za godzinę.
Wykwintne wykonanie, praktyczne i nie szkodliwe w użytku.
Oraz
Naftowo-żarowe latarnie dla oświetlenia zewnętrznego 500 i 1000 świecowe.
Naftowo-żarowe lampy „Meteor” dla oświetlenia wewnętrzn. 750 świec.
FABRYKA LAMP T. KREJNGEL WILNO, Ludwisarska 4. 1

FIRMA „EXPRESS”
WILNO, ul. Portowa 7
Poleca
PILSNIAKI
NAJLEPSZEGO GATUNKU.

DOKTOR Dr. medycyny B. SZYRWINDT
Choroby: skórne, weneryczne, syfils.
Wielka 19. 10—1 i 4—7.
Akuszarka Okuszkó
Zwierzyńc, ul. Stara 14 m. 2. Przyjm. od 9—6. Udziela porad. 17
Dr. J. Bernstejn
Choroby skórne, weneryczne, syfils i moczopłowe. Przyjmuje 9—1pp. i 4—9w. ul. Mickiewicza 28—5.

Lokomobile sprzedam za bezcen
60 H. P. 12 atmosfer, stabilną w doskonałym stanie z wszelkimi przyborami za zł. 6.000 w gotówce było zaraz Bydgoszcz, ul. Warmińskiego 9. „Polon”.

Okazja!
Jadalnia, sypialnia i pokój dziecięcy korzystnie zaraz na sprzedaż dowiedzieć się w Administracji Dz. Wil.

Rachmistrz z długoletnią praktyką obznajony z podwójną włoską buchalterją systemem amerykańskim, żonaty posiadający posady w Wilnie, powyż. zakresie lub zarządzającego składem, Mickiewicza 44 m. 17.

Dr. Piotrowicz Jurczenko
Ordynator Szpitala Sawicz Choroby skórne i weneryczne
ul. Zawalna Nr. 22
Przyjmuje wyłącznie panie od godz. 2½—4 po poł.